

KLASA 5

1. Ocena celująca

Uczeń opanował wiadomości na ocenę bardzo dobrą.

Uczeń:

- samodzielnie poszerza swoją wiedzę z dostępnych źródeł i potrafi się nią dzielić,
- wykonuje schematy, diagramy i potrafi je analizować i wyciągać wnioski,
- planuje i samodzielnie przeprowadza doświadczenia wykazujące wpływ wybranych czynników na intensywność procesu fotosyntezy,
- omawia choroby wirusowe i bakteryjne, wskazuje drogi ich przenoszenia oraz zasady zapobiegania tym chorobom,
- wskazuje zagrożenia epidemiologiczne chorobami wywołanymi przez protisty i drogi zakażenia tymi chorobami,
- uzasadnia konieczność klasyfikacji organizmów,
- porównuje jednostki klasyfikacji zwierząt z jednostkami klasyfikacji roślin,
- określa przynależność gatunków do grup systematycznych na podstawie kluczy.

2. Ocena bardzo dobra

Uczeń opanował wiadomości na ocenę dobrą.

Uczeń:

- charakteryzuje wszystkie czynności życiowe organizmów,
- wymienia hierarchicznie poziomy budowy organizmu roślinnego i zwierzęcego,
- charakteryzuje wybrane dziedziny biologii,
- wykazuje zalety metody naukowej,
- charakteryzuje cechy dobrego badacza,
- wykonuje preparaty mikroskopowe, nastawia ostrość mikroskopu i rysuje obraz widziany pod mikroskopem optycznym,
- wyjaśnia rolę wody i soli mineralnych w organizmie, wymienia białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu i omawia ich rolę,
- rozpoznaje na ilustracji elementy budowy komórki zwierzęcej i omawia ich funkcje,
- rozpoznaje organelle komórki zwierzęcej i rysuje jej obraz mikroskopowy,
- omawia elementy i funkcje budowy komórki roślinnej,
- porównuje budowę komórki bakterii, roślin i zwierząt,
- wskazuje cechy umożliwiające ich rozróżnienie,
- wyjaśnia, na czym polega fotosynteza, schematycznie zapisuje i omawia przebieg fotosyntezy,
- na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy,
- przedstawia oddychanie tlenowe i fermentację jako sposoby wytwarzania energii potrzebnej do życia (substraty, produkty i warunki przebiegu) oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące, że podczas fermentacji drożdże wydzielają dwutlenek węgla,
- przedstawia charakterystyczne cechy organizmów pozwalające przyporządkować je do odpowiedniego królestwa,

- przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez wirusy (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS),
- przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez bakterie (borelioza, tężec, salmonelloza),
- zakłada hodowlę protistów oraz dokonuje obserwacji mikroskopowej protistów,
- wymienia choroby wywoływane przez protisty (toksoplazmoza, malaria),
- opisuje czynności życiowe grzybów -odżywianie, oddychanie i rozmnażanie się,
- rozpoznaje rodzaje tkanek roślinnych obserwowanych pod mikroskopem,
- wyjaśnia znaczenie mchów, paprociowych, widłakowych i skrzypowych w przyrodzie,
- planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność mchów do chłonięcia wody,
- wyjaśnia znaczenie roślin nagonasiennych i okrytonasiennych w przyrodzie i dla człowieka,
- planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranego czynnika środowiska (temperatura, dostęp tlenu, światła lub wody) na proces kiełkowania nasion,
- przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się nasion, wskazując odpowiednie adaptacje w budowie owoców do tego procesu.

3. Ocena dobra

Uczeń opanovał wiadomości na ocenę dostateczną.

Uczeń:

- wykazuje cechy wspólne organizmów,
- opisuje czynności życiowe organizmów,
- na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie metodą naukową,
- rozróżnia próbę kontrolną i badawczą,
- opisuje źródła wiedzy biologicznej,
- samodzielnie opisuje budowę mikroskopu optycznego i wykonuje preparaty mikroskopowe,
- wymienia wszystkie najważniejsze pierwiastki budujące organizm oraz magnez i wapń,
- wyjaśnia, że woda i sole mineralne są związkami chemicznymi występującymi w organizmie,
- opisuje kształty komórek i ich budowę na podstawie ilustracji,
- odróżnia pod mikroskopem elementy budowy komórki,
- wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki,
- wymienia czynniki niezbędne do przeprowadzenia fotosyntezy,
- omawia wybrane sposoby cudzożywności, podaje przykłady organizmów cudzożywnych,
- wyjaśnia znaczenie oddychania komórkowego,
- wskazuje różnice w miejscu przebiegu utleniania i fermentacji w komórce,
- wymienia narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych i wodnych,
- uzasadnia potrzebę klasyfikowania organizmów i przedstawia zasady systemu klasyfikacji biologicznej,
- wskazuje hierarchiczną strukturę jednostek klasyfikacji biologicznej,
- na podstawie ilustracji przyporządkowuje organizm do królestwa,
- rozpoznaje organizmy z najbliższego otoczenia, posługując się prostym kluczem do ich oznaczania,
- uzasadnia, dlaczego wirusy nie są organizmami,
- przedstawia czynności życiowe bakterii,
- wykazuje różnorodność budowy protistów (jednokomórkowe, wielokomórkowe) na wybranych przykładach, przedstawia wybrane czynności życiowe protistów (oddychanie, odżywianie, rozmnażanie się), zakłada hodowlę protistów,

- wykazuje różnorodność budowy grzybów (jednokomórkowe, wielokomórkowe), przedstawia wybrane czynności życiowe grzybów (odżywianie, oddychanie) oraz znaczenie grzybów w przyrodzie,
- wykazuje, że porosty są zbudowane z grzybni i glonu,
- dokonuje obserwacji i rozpoznaje (na schemacie, zdjęciu lub na podstawie opisu) tkanki roślinne oraz wskazuje ich cechy adaptacyjne do pełnienia określonych funkcji (tkanka twórcza, okrywająca, miękiszowa, wzmacniająca, przewodząca),
- na podstawie obecności charakterystycznych cech identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela mchów, paprociowych, widłakowych i skrzypowych,
- rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew nagonasiennych,
- opisuje modyfikacje korzenia, łodygi i liści jako adaptacje roślin okrytonasiennych do życia w określonym środowisku,
- przedstawia sposoby rozmnażania wegetatywnego roślin oraz dokonuje obserwacji wybranych sposobów rozmnażania wegetatywnego,
- rozróżnia elementy budowy kwiatu i określa ich funkcje w rozmnażaniu płciowym.

4. Ocena dostateczna

Uczeń opowiadał wiadomości na ocenę dopuszczającą.

Uczeń:

- opisuje wskazane cechy organizmów, wyjaśnia,
- czym zajmuje się wskazana dziedzina biologii,
- porównuje obserwację z doświadczeniem jako źródła wiedzy biologicznej,
- podaje nazwy wskazanych przez nauczyciela części mikroskopu optycznego,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste preparaty mikroskopowe,
- oblicza powiększenie mikroskopu,
- wymienia 6 najważniejszych pierwiastków budujących organizm i produkty spożywcze, w których występują białka, cukry, tłuszcze,
- wyjaśnia, dlaczego komórkę nazywamy podstawową jednostką organizmu,
- wymienia organelle komórki zwierzęcej podaje przykłady komórki bezjądrowej i jądrowej,
- wymienia funkcje elementów komórki roślinnej, zwierzęcej i bakteryjnej,
- wskazuje fotosyntezę jako sposób odżywiania się, podaje substancje biorące udział w fotosyntezie i wymienia produkty,
- krótko opisuje różne sposoby odżywiania się zwierząt, wyjaśnia, w jaki sposób wskazany organizm cudzożywny pobiera pokarm,
- wyróżnia oddychanie tlenowe i fermentację, wskazuje organizmy uzyskujące energię z oddychania tlenowego i fermentacji,
- podaje mitochondrium jako miejsce, w którym zachodzi utlenianie,
- wyjaśnia, czym zajmuje się systematyka,
- podaje definicję gatunku, wymienia nazwy królestw i podaje przykłady organizmów należących do danego królestwa,
- opisuje cechy budowy wirusów i bakterii oraz podaje przykłady, wymienia cechy, którymi wirusy różnią się od organizmów,
- wymienia przedstawicieli poszczególnych grup protistów oraz czynności życiowe wskazanych grup,

- wymienia cechy pozwalające zakwalifikować organizm do grzybów, omawia wskazaną czynność życiową grzybów, podaje przykłady znaczenia grzybów w przyrodzie i dla człowieka,
- określa najważniejsze funkcje wybranych tkanek roślinnych i opisuje ich rozmieszczenie,
- rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek roślinnych,
- omawia budowę zewnętrzną korzenia i jego podział na strefy,
- wyjaśnia różnicę między pędem a łodygą, wskazuje części łodyg roślin zielnych,
- wykazuje związek budowy liścia z pełnionymi przez niego funkcjami,
- podaje budowę zewnętrzną mchów, przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy,
- przedstawia cechy budowy zewnętrznej paprociowych, widłakowych i skrzypowych, podaje nazwy organów paproci i wyjaśnia ich rolę, rozpoznaje 3 gatunki rodzimych paprotników,
- wyjaśnia funkcje kwiatów i nasion,
- omawia budowę zewnętrzną rośliny nagonasiennej – sosny,
- wykazuje różnorodność form morfologicznych roślin okrytonasiennych (rośliny zielne, krzewinki, krzewy, drzewa),
- podaje nazwy elementów budowy kwiatu, odróżnia kwiat od kwiatostanu,
- na podstawie ilustracji lub okazu omawia budowę owoców, wymienia ich rodzaje,
- przedstawia budowę nasienia rośliny (łupina nasienna, bielmo, zarodek) podaje etapy kiełkowania nasion,
- podaje przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych dla człowieka,
- z pomocą nauczyciela korzysta z klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy.

5. Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia czynności życiowe organizmów oraz źródła wiedzy biologicznej,
- podaje przykłady dziedzin biologii,
- z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenia metodą naukową,
- podaje nazwy części mikroskopu optycznego,
- wymienia 3 najważniejsze pierwiastki budujące organizm oraz wodę i sole mineralne,
- wskazuje białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu,
- wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę życia,
- podaje przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych,
- wymienia elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej i bakteryjnej,
- wyjaśnia, czym jest odżywianie, samożywność, cudzożywność i podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych,
- określa, czym jest oddychanie i wymienia sposoby oddychania,
- wymienia nazwy królestw organizmów,
- wyjaśnia, dlaczego wirusy nie są organizmami,
- wymienia miejsca występowania wirusów i bakterii oraz formy morfologiczne bakterii,
- wymienia formy i podaje miejsca występowania protistów,
- podaje przykłady grzybów i porostów oraz środowiska ich życia, opisuje budowę grzybów i wymienia sposoby ich rozmnażania się,
- rozpoznaje na ilustracji porosty wśród innych organizmów,
- wyjaśnia, czym jest tkanka, wymienia rodzaje tkanek roślinnych,

- wymienia funkcje korzenia, łodygi i liści,
- rozpoznaje systemy korzeniowe,
- podaje budowę zewnętrzną pędu, liścia, rozpoznaje liście pojedyncze i złożone,
- dokonuje obserwacji i rozpoznaje mchy, paprotniki, rośliny nago- i okrytonasienne wśród innych roślin (zdjęcia, ryciny, okazy żywe) oraz wymienia miejsca ich występowania,
- na ilustracji lub żywym okazy rozpoznaje organy rośliny okrytonasiennej (korzeń, łodyga, liść, kwiat) i wymienia ich funkcje,
- wymienia rodzaje owoców i sposoby ich rozprzestrzeniania się,
- podaje znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie, rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew liściastych.

6. **Ocena niedostateczna**

Uczeń nie opanował materiału obowiązującego na ocenę dopuszczającą.

W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie.